

#### IV Szkolny Konkurs Wiedzy o Języku Polskim

1. Jakiego związku frazeologicznego się używa, kiedy mówi się o takich osobach ?  
A/ o osobie, która zna się prawie na wszystkim,  
-----  
B/ o osobie, która ma wyjątkowe szczęście ?  
-----  
C/ o osobie, która jest flegmatyczna ?  
-----
2. Podaj związki frazeologiczne, które są pierwowzorami następujących tytułów prasowych.  
A/ Szukaj charta w polu.  
-----  
B/ Fajki zostały rzucone.  
-----  
C/ Kraina siarką i azotem płynąca.  
-----
3. Znajdź w poniższych tekstach modyfikacje związków frazeologicznych oraz napisz ich podstawową formę. Podaj znaczenie słownikowe tych frazeologizmów.  
  
A/*Mój ty w gorącej święconej wodzie kąpany*  
*Proszę cię nade wszystko*  
*Nie sądz przedwcześnie nikogo* (Jan Twardowski, *Nie sądz*)
  - Związek frazeologiczny  
-----
  - Znaczenie  
-----  
B/*Jest noc*  
*W jego oddech wsłuchuje się cały pokój*  
*Dlatego tak cicho*  
*Jakby ktoś posiał snem* (Tomasz Jastrun, *Gniazdo*)
  - Związek frazeologiczny  
-----
  - Znaczenie  
-----
4. Ułóż z podanymi wyrazami zdania, które będą pokazywały różne znaczenia tych wyrazów.  
A/ mysz
  - -----
  - -----  
B/ szlaban
  - -----
  - -----
5. W każdym z podanych zdań znajduje się niewłaściwy wyraz. Wypisz go i zastąp odpowiednim  
A/ Chrześcijanie mogą mieć jedną żonę i to się nazywa monotonią.  
-----  
B/ Gdy zaczęło zmierzchać, tętno koni oznajmiło wszystkim, że przyjechał narzeczony.  
-----

C/ W tej chwili Staś krzyknął, by mu dano strudel, to on zabije lwa.

-----  
D/ Soplica był na początku warchlakiem i dopiero później stał się uczciwym człowiekiem.

-----  
E/ Moja babcia jest straszną nudystką.

-----  
6. Znajdź i popraw błędy w podanych zdaniach.

A/Chciałam dopowiedzieć do końca historię przyjaciół, ale zabrakło mi czasu.

-----  
B/Zamarła w bezruchu, gdy zobaczyła przed sobą ogromnego psa.

-----  
C/Nigdy nie widziałam na oczy takiego bałaganu.

-----  
D/Wyjaśnij mechanizm powstawania błędów A/ - /C

-----  
7. Określ formę przypadku podkreślonych wyrazów.

A/Skalom trzeba stać i grozić. (A. Mickiewicz)

-----  
B/Ech osiedla ech kolory. (E. Stachura)

-----  
C/Czy kto widział, mili moi,  
Słonia, co się muchy boi ? (A. Marianowicz)

-----  
8. Wyjaśnij znaczenie następujących wyrażen eufemistycznych.

A/mieć rubensowskie kształty

-----  
B/brać coś z sufitu

-----  
C/brat snu

-----  
9. Podane niżej sformułowania są kalkami frazeologicznymi. To konstrukcje niepoprawne w polszczyźnie. Podaj ich rodzime odpowiedniki.

A/zdjąć ze stanowiska (ros.),

-----  
B/od przypadku do przypadku (niem.),

-----  
C/okazywać pomoc (ros.),

-----  
D/ nie być w stanie (niem),

-----  
E/ wlec się w ogonie (ros.)

10. W każdej z podanych par jedno połączenie wyrazowe jest kalką składniową z języka rosyjskiego (nieakceptowaną w polszczyźnie), a drugie – odpowiadającą jej polską konstrukcją składniową. Podkreśl rodzime, poprawne formy.

A/ służyć jako przykład // służyć przykładem

B/ w ślad za czymś śladem czegoś

C/ z wyjątkiem // za wyjątkiem

11. Podkreślone wyrazy należą do modnych i nadużywanych . Zastąp je tradycyjnymi odpowiednikami.

A/lider popularnej partii

-----  
B/kondycja naszej gospodarki

-----  
C/generalny wniosek

-----  
D/demonstracja obsługi urzędnika

-----  
E/ nowa generacja opon

12. Podaj książkowe lub neutralne (nienacechowane) odpowiedniki poniższych wyrazów potocznych.

A/gderać

-----  
B/nachalny

-----  
C/krajan

13. Podkreśl właściwe znaczenie podanych wyrazów przestarzałych.

A/filister to:

- awanturnik, zawadiaka, krzykacz
- człowiek ograniczony, bez wyższych aspiracji

B/wraży to:

- wrogi, nieprzyjacielski
- rudowłosa

C/gładysz to:

- zadbany, rasowy koń, używany do jazdy wierzchem
- człowiek uprzejmy, układny, urodziwy

14. Wyjaśnij znaczenie podanych wyrazów.

A/ śliski temat

-----  
B/ lukrowany życiorys

-----  
C/ ostry film

15. Podkreśl właściwą formę.

A/ nie znam swojego PESEL-u /// PESEL-a

B/ dostałem esemes (SMS) /// esemesa (SMS-a) od kolegi

C/ uczniowie naszej szkoły redagują bloga /// blog

16. Zamień poniższe wyrażenia na wyrażenia w liczbie mnogiej.

Wzór: ten mały chłopiec – ci mali chłopcy

A/ten zielony Marsjanin

-----

B/ten głuchy dziadek

-----

C/ten lekki baletmistrz

-----

17. Oto przykłady wynotowane z prasy. Podkreśl niepoprawne wyrazy (potoczne neologizmy) i oceń jakość takiej polszczyzny pisanej.

A/ Nie będzie już więcej przekrętów.

B/ Drożeje egzamin na prawko.

C/ Lepsze osiągi gier z nowymi sterownikami.

D/ Wykon piosenki był na żenującym poziomie.

Ocena:

-----  
-----  
-----  
-----